

Voorstel aan Gemeenteraad

Registratienummer:
Z/26/898273

Onderwerp

Verzoek COA betreffende opvang in KaFra Tower

Voorstel

De gemeenteraad wordt voorgesteld:

1. In te stemmen met het verzoek van het COA om medewerking te verlenen aan het realiseren van een opvanglocatie voor 120 statushouders voor minimaal de duur van één jaar in de KaFra Tower aan de Langereweg 21 in Born, onder voorwaarde van de verlening van de benodigde omgevingsvergunning, mits deze opvangvoorziening meetelt voor de realisatie van de taakstelling Spreidingswet.

Inleiding

Het COA heeft de gemeente Sittard-Geleen formeel (bijlage verzoek 1 juni jl) om medewerking te verlenen aan het realiseren van een opvanglocatie in de KaFra Tower aan de Langereweg 21 in Born. Het verzoek ziet op de opvang van personen met een verblijfsvergunning (statushouders) voor de duur van minimaal één jaar. De beoogde capaciteit van de KaFra Tower bedraagt circa 120 personen. Volgens informatie van het COA betreft het met name gezinnen.

Het initiatief voor deze locatie is ontstaan uit contact tussen het COA en KaFra. De gemeente is niet de initiatiefnemer en is pas later in het proces betrokken. Nadat het COA en KaFra de mogelijkheden voor opvang op deze locatie onderling hadden verkend, heeft het COA de gemeente formeel verzocht om medewerking te verlenen aan het mogelijk maken van deze opvang.

De achtergrond van dit verzoek is de aanhoudende druk op de asielopvang. De beschikbare opvangcapaciteit wordt momenteel niet alleen benut voor mensen die nog in asielprocedure zitten, maar ook door degenen die al een verblijfsvergunning hebben en in afwachting zijn van een woning in een gemeente.

Burgemeester

mr. J.Th.C.M. Verheijen,

gemeentesecretaris/ algemeen directeur

drs. L.J.F.P. Busschops,

Urgentie opvangopgave

In de brief van de minister van Asiel en Migratie aan gemeenten (bijlage brief 26 maart jl) wordt de urgentie van de opvangopgave benoemd. Daarin wordt aangegeven dat op korte termijn extra opvangplekken nodig zijn en dat, naast spoedopvang, ook wordt gekeken naar tijdelijke oplossingen voor statushouders. Dit moet bijdragen aan het ontlasten van de bestaande opvanglocaties. Het verzoek van het COA kunnen we rechtstreeks verbinden aan de oproep in de brief van de minister.

Interbestuurlijk toezicht Spreidingswet

Daarnaast zijn gemeenten recent bericht (bijlage brief 26 mei jl.) over hun prestaties en het beoordelingskader met betrekking tot het mogelijk maken van asielopvangvoorzieningen. Toepassing van het interbestuurlijk toezicht gaat op basis van een interventieladder die uit de volgende stappen bestaat:

Trede 1: Signaleren

Op basis van de voortgangsrapportage die het ministerie op 30 juni 2025 van de Provinciale Regie Tafel (PRT) heeft ontvangen, signaleert het ministerie welke gemeenten niet voldoen.

Trede 2: Informatie opvragen en valideren

Gemeenten die niet voldoen, is gevraagd om nadere informatie. Vervolgens wordt ambtelijk overleg gevoerd met de gemeente.

Trede 3: Actief toezicht: afspraken over acties, termijnen en vervolg

Er vindt een gesprek op bestuurlijk niveau plaats waarbij afspraken worden gemaakt met de betreffende gemeente over de noodzakelijke acties en de daarbij behorende termijnen.

Trede 4: Vooraankondiging indeplaatsstelling

Een vooraankondiging waarin wordt aangegeven waarom de gemeente in gebreke is en het voornemen tot indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing wordt besloten.

Trede 5: Besluit tot indeplaatsstelling met laatste termijn om alsnog zelf te voorzien

Als de voorgaande treden niet tot overeenstemming met de toezichthouder hebben geleid, neemt de minister een besluit tot indeplaatsstelling.

Trede 6: Sanctie indeplaatsstelling

De toezichthouder gaat feitelijk over tot indeplaatsstelling van de gemeente wanneer de formele waarschuwingstermijn is verstreken en de gemeente niet aan zijn verplichtingen heeft voldaan. Dat betekent dat alle maatregelen die nodig zijn om de gevorderde taak uit te voeren, door de toezichthouder worden genomen. De kosten hiervan zijn voor rekening van de gemeente.

Stand van zaken

Op peildatum 1 juli 2025 waren wij verplicht om 89 plekken te realiseren. De gerealiseerde opvang van 32 AMV-ers draagt hieraan bij. Omdat wij niet voldoen aan de wettelijke taak, heeft inmiddels het ambtelijk gesprek plaatsgevonden dat bij trede twee hoort. In dat gesprek is aangekondigd dat het bestuurlijke gesprek dat bij trede drie hoort op korte termijn zal plaatsvinden. Daarmee is duidelijk dat de gemeente zich niet meer in een vrijblijvende fase bevindt. Het verzoek van het COA biedt de mogelijkheid om zelf een concrete stap te zetten, voordat de druk vanuit het interbestuurlijk toezicht verder toeneemt.

Door mee te werken aan het verzoek van het COA draagt onze gemeente bij aan de opvangopgave en zetten we een verdere stap bij het realiseren van de wettelijke taak. Op basis van de recent afgegeven capaciteitsraming Spreidingswet staat het aantal verplicht te realiseren plekken in onze gemeente op 392 per 1 juli 2027.

Beoogd effect

Met dit voorstel wordt beoogd om mee te werken aan het verzoek van het COA en daarmee bij te dragen aan het realiseren van opvangcapaciteit passend binnen de wettelijke taak die wij hierin hebben. Hiermee wordt voorkomen dat de gemeente in een later stadium met minder eigen beleidsruimte moet handelen.

Argumenten

1.1 De aard van het verzoek vraagt om een besluit van de gemeenteraad.

Het COA heeft een concreet verzoek ingediend gericht op het realiseren van opvanglocatie in de KaFra Tower. Gelet op de aard van het verzoek en de daarover gemaakte afspraken met de raad, legt het college het verzoek ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad.

1.2 We geven gehoor aan het ministeriële verzoek aan gemeenten om mee te werken aan voldoende opvangcapaciteit zowel voor mensen in procedure als voor statushouders.

Met de brief van 26 maart 2026 roept de minister de gemeenten op om mee te werken aan oplossingen die nodig zijn om de overvolle opvanglocaties te ontlasten. Het verzoek van het COA voor de opvang op deze specifieke locatie stelt ons in de gelegenheid om hieraan gehoor te geven.

1.3 Door mee te werken houden we de controle op de besluitvorming en uitvoering bij het realiseren van de gemeentelijke wettelijke taak met betrekking tot het mogelijk maken van asielopvangvoorzieningen.

Op dit moment bevindt onze gemeente zich in de opstap naar trede 3 waarin sprake is van actief toezicht. Wanneer wij in deze fase stappen zetten die laten zien dat we willen meewerken aan de landelijke opgave, maar die tegelijkertijd ook bijdragen aan de wettelijke taak beperken we het risico op verdere escalatie op de interventieladder. Wanneer wij in deze fase geen concrete stappen zetten, neemt het risico toe dat het toezicht verder wordt geïntensiveerd. Dit kan leiden tot indeplaatsstelling, waarbij de minister maatregelen kan treffen om de wettelijke taak alsnog te laten uitvoeren. Hiermee geven we regie uit handen.

1.4 Deze locatie is bij een eerdere verkenning van mogelijke opvanglocaties meegenomen en bleek toen passend voor deze doelgroep

De KaFra Tower is eerder onderzocht als potentiële opvanglocatie. Daarbij kwam de locatie, mede door de ligging als kansrijk naar voren. De omgeving bestaat vooral uit bedrijvigheid en kent beperkte directe woonbebouwing. Daardoor lijkt de impact op omwonenden naar verwachting beperkter dan bij locaties in dichter bewoond gebied.

Kanttekeningen

1.1 Medewerking aan opvang kan maatschappelijke vragen oproepen.

Inwoners en ondernemers in de omgeving kunnen vragen hebben over opvang op deze locatie. Dit vraagt om tijdige, duidelijke en zorgvuldige communicatie over de situatie en de wijze waarop COA op locatie voorziet in begeleiding en toezicht.

1.2 Het huidige omgevingsplan voorziet niet in het voorgestelde gebruik.

Voor de locatie geldt een horecabestemming met logiesfunctie. Voor de bouw van de toren is een tijdelijke omgevingsvergunning voor de duur van 10 jaar verleend. Daarnaast is voor de huisvesting van arbeidsmigranten een zogenoemde kamerverhuurvergunning verleend als bedoeld in de Verhuurverordening verblijfsruimte arbeidsmigranten Westelijke Mijnstreek 2025.

De reeds verleende vergunningen zien uitsluitend op het toegestane logiesgebruik en bieden daarom geen grondslag voor de huisvesting van statushouders. Het voorgenomen gebruik is daarmee in beginsel in strijd met het geldende Omgevingsplan. Om de huisvesting in de KaFra Tower toch mogelijk te maken, is daarom een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (afwijking van het Omgevingsplan) vereist.

1.3 Het verlenen van medewerking aan het verzoek van COA betekent dat 92 verblijfsplekken voor arbeidsmigranten wegvallen

Het voormalige 'Amrath hotel' gelegen aan de Langereweg 21 in Born is door KaFra Housing aangekocht, specifiek met als doel om te voorzien in arbeidsmigrantenverblijf. Het college heeft daar medewerking aan verleend gelet op de behoefte aan kwalitatieve verblijfsplekken voor arbeidsmigranten. Onderdeel van de transformatie van het voormalige hotel was de KaFra Tower, die in 92 extra verblijfsplekken voorziet. De totale verblijfs capaciteit van deze locatie is 266 verblijfsplekken (hotel + toren) en is per juli 2025 in gebruik genomen.

Medewerking verlenen aan het verzoek om de KaFra Tower in te zetten als opvangplek voor 120 statushouders, betekent dat de totale verblijfs capaciteit voor arbeidsmigranten afneemt met 92 verblijfsplekken. Het verschil tussen 92 verblijfsplekken voor arbeidsmigranten en 120 opvangplekken komt doordat KaFra de interne indeling van de Tower kan aanpassen naar meer capaciteit. Dat is mogelijk omdat het gezinnen betreft die gehuisvest worden.

De huidige bezetting van de KaFra Tower is momenteel onduidelijk. Ook is onduidelijk hoe KaFra zal omgaan met de wisseling van haar huidige huurders in de Tower. Naast de 266 vergunde verblijfsplekken voor arbeidsmigranten, zijn er momenteel 6 andere verblijfsplekken met een verhuurvergunning binnen de gemeente. Met inachtneming hiervan en het mogelijk wegvallen van 92 plekken, kan het zijn dat personen verhuizen naar een andere plek in onze gemeente, een andere gemeente of terugkeren naar land van herkomst. We kunnen ook niet uitsluiten dat de overblijvende capaciteit voldoet. KaFra zal duidelijk moeten maken hoe zij omgaan met de huidige huurders van de Tower.

1.4 Het verlenen van medewerking aan het verzoek van COA telt vanwege de beperkingen in duur en doelgroep in eerste instantie niet mee voor de taakstelling Spreidingswet.

Uit het gesprek met het ministerie blijkt dat de huisvesting van deze specifieke groep niet zonder meer kan meetellen voor de taakstelling van de Spreidingswet. Met het raadsbesluit draagt de raad het college op om ervoor te zorgen dat deze opvangvoorziening wel meetelt. Het college zal zowel met ministerie als met COA tot de daartoe benodigde overeenstemming moeten komen.

Inclusie

Bij de verdere uitwerking moet aandacht zijn voor bereikbaarheid, bruikbaarheid en begrijpelijkheid. De locatie moet bereikbaar zijn voor bewoners, hulpdiensten, maatschappelijke organisaties en gemeentelijke dienstverlening. Daarnaast is begrijpelijke communicatie belangrijk, zowel richting de bewoners van de opvanglocatie als richting inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties in de omgeving.

Het voorstel kan positief bijdragen aan inclusie doordat mensen tijdelijk worden opgevangen en ondersteund. Tegelijkertijd vraagt dit om duidelijke afspraken met het COA over begeleiding, beheer, veiligheid en communicatie.

Duurzaamheid

Het huidige verzoek van het COA ziet feitelijk op tijdelijke opvang voor de duur van minimaal één jaar en voor de doelgroep statushouders. In deze vorm is het voorstel beperkt duurzaam, omdat het niet gaat om een structurele of langdurige bijdrage aan de opvangopgave.

Daarnaast wordt gebruikgemaakt van een bestaande locatie. Dit kan positief zijn vanuit duurzaam ruimtegebruik, omdat geen nieuwe locatie hoeft te worden ontwikkeld.

Financiën

Dit voorstel heeft op dit moment geen directe financiële consequenties binnen de gemeentelijke begroting. Het COA zal in beheer zijn van de locatie, dus de kosten van de huur, beheer en inzet personeel van de locatie zijn dan ook voor het COA.

Eventuele financiële gevolgen binnen de gemeente kunnen gaan over ambtelijke inzet, communicatie, veiligheid, toezicht, vergunningverlening, juridische advisering of sociaal-maatschappelijke ondersteuning.

Communicatie en Participatie

De mogelijke opvanglocatie vraagt om een participatie en communicatieaanpak die zich richt op het informeren van de omgeving, volgend uit de meest passende rol uit het Participatiekader: namelijk beperkte participatie omdat er in het belang van de wet gehandeld wordt. Dat betekent dat uitkomsten worden gedeeld met de omgeving.

KaFra heeft in dit proces een verplichting/verantwoordelijkheid die zij ook hebben vervuld in de huidige fase waarin het de huisvesting van arbeidsmigranten betrof. In de omgeving van de locatie zijn weinig woningen. Het betreft met name bedrijven zoals het tankstation, het dierenbeschermingscentrum en als grootste het VDL Nedcar terrein. Daarnaast voorziet COA in informatievoorziening gericht op de omgeving.

Vanuit de gemeentelijke verantwoordelijkheid sluiten we hierop aan. De communicatie richt zich in ieder geval op omgeving waarbij het informatie betreft over de doelgroep, de duur van de opvang, het aantal opvangplekken, de rolverdeling tussen COA, gemeente en KaFra, en de afspraken over veiligheid, beheer en begeleiding. Ook moet duidelijk worden hoe inwoners en ondernemers vragen kunnen stellen en aandachtspunten kunnen meegeven.

Er is een Q&A op de gemeentelijke website geplaatst. Hierin worden de meest gestelde vragen over het verzoek, de doelgroep, de locatie, de besluitvorming en het vervolgproces beantwoord. Inwoners, ondernemers en andere betrokkenen kunnen ook zelf vragen stellen wanneer zij aanvullende informatie nodig hebben of aandachtspunten willen meegeven. Deze vragen worden betrokken bij de verdere communicatie en uitwerking van het proces.

Vervolg

Na besluitvorming wordt het COA geïnformeerd. Vervolgens worden de voorwaarden voor verdere uitwerking met het COA besproken. Daarbij gaat het om doelgroep, duur, capaciteit, veiligheid, communicatie, beheer en een eventuele bestuursovereenkomst.

Parallel daaraan loopt het traject met KaFra over de vereiste vergunning en het in beeld brengen van de gevolgen van het wegvallen van 92 verblijfsplekken voor arbeidsmigranten.

Bijlagen

Bijlage 01 Raadsbesluit Verzoek COA betreffende opvang in KaFra Tower

Bijlage 02: Brief Samen werken aan meer grip op migratie en opvang van 26 maart 2026

Bijlage 03: Vervolgbrief interbestuurlijk toezicht Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen van 26 mei 2026

Bijlage 04: Formeel verzoek COA van 1 juni 2026

Voorstel aan Gemeenteraad	
Steller: [REDACTED] E-mail: [REDACTED]@sittard-geleen.nl Team: Maatschappelijke Ontwikkeling Portefeuillehouder: P.H.J. Kubben	Reg. nummer : Reg. datum : 17 juni 2026 Reg.nummer(s) bijlagen :